

Hjem > Promilleafgiftsfonden > 2012 > Robuste økonomiske analyser > **Den grønne Komponent i CAP 2013 kan berøre mange bedrifter**

Den grønne Komponent i CAP 2013 kan berøre mange bedrifter

Mange bedrifter kan blive berørt af Den grønne Komponent i CAP 2013, hvis Kommissionens forslag gennemføres. Promilleafgiftsfonden for landbrug. Det viser en analyse gennemført af Videncenteret for Landbrug.

Analysen viser, at det især er de mindre bedrifter, der vil blive påvirket. Desuden viser analysen, at halvdelen af de permanente græsarealer er placeret hos ansøgere med planteproduktion, mens knap 40 pct. er placeret hos ansøgere med kvægproduktion.

Kommissionens forslag til CAP 2013

Kommissionen offentliggjorde i oktober 2011 sit forslag til landbrugspolitikken efter 2013 og frem til 2020. Forslaget debatteres i øjeblikket og er således ikke vedtaget. Landbrugsbudgettet, som vil ligge til grund for landbrugspolitikken, er heller ikke på plads endnu. Derfor må det forventes, at der vil ske ændringer i Kommissionens oplæg. Den sandsynlige rækkefølge i beslutningsprocessen er, at budgettet vedtages først og dernæst landbrugspolitikken. CAP 2013 skulle have været trådt i kraft fra 2013, men vil sandsynligvis først træde i kraft fra 2014, eller måske først fra 2015. Med dette in mente beskrives forslaget i korte træk nedenfor.

Kommissionens forslag til CAP 2013

Grøn Komponent

Omfatter alle konventionelle bedrifter med mere end 3 ha i omdrift. Bedrifterne skal have minimum tre afgrøder. En afgrøde kan maksimalt udgøre 70 % og skal minimum udgøre 5 pct. af arealet. Mindst 7 pct. af arealet skal afsættes til miljøfokusarealer, og permanente græsarealer i 2014 skal opretholdes som permanente.

Udjævning af støtte mellem lande

Der er forskel i støtteniveauer mellem de enkelte EU lande. Målet er på sigt, at støtteniveauet pr. ha mindst skal være på 90 pct. af det gennemsnitlige støtteniveau i EU. En tredjedel af denne forskel udjævnes frem mod 2020. For Danmark giver det en reduktion i den samlede støtte på ca. 0,4 mia. kr.

Udjævning af værdien af betalingsrettighederne inden for lande/regioner

Betalingsrettighederne inden for et land eller en region skal i 2019 have en enslydende værdi. Danmark valgte i 2003 at afkoble støtten via en hybrid model. Dette indebærer en enslydende basisstøtte til alle ha samt en tillægsstøtte i form af mælke- og oksekødstillæg til kvægproducenterne. Sidenhen har kartoffel- og sukkerproducenterne også fået tillægsstøtte i forbindelse med reform af disse to områder. Gennemføres forslaget om udjævning af betalingsrettighedernes værdi, vil disse producenter miste støtte.

Gradvis reduktion af støtten til store bedrifter

Der indføres et støtteloft og en støtte reduktion for den del af støtten, der overstiger nedenstående niveauer.

Støtteniveau, 1.000 Euro				
	150-200	200-250	250-300	> 300
Støttereduktion	20 %	40 %	70 %	100 %

Obligatoriske, henholdsvis frivillige, fradrag i støtten under søjle I

Landene skal afsætte 30 % af støtten til den Grønne Komponent, ligesom de skal afsætte støtte til unge landmænd, til små landbrug og til en national reserve. Derudover kan landene overføre støtte fra søjle I til søjle II (landdistriktsordninger), give koblet støtte (op til 5 pct.) og særlig støtte til dårligt stillede områder (least favoured areas).

Betydningen af den Grønne Komponent for landbruget

Videncenteret for Landbrug har undersøgt betydningen af den Grønne Komponent for danske landmænd for den del, der vedrører krav om afgrødevariation henholdsvis permanente græsarealer. Der er således ikke set på betydningen af kravet om etablering af miljøfokusarealer.

Undersøgelsen er udarbejdet på baggrund af data fra enkeltbetalingsordningen fra 2011 og GHI-oplysninger fra 2009. En oversigt over ansøgningerne i 2011 fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Oversigt over alle ansøgninger i 2011

Bedriftstype	Antal bedrifter	Ha	Gns. bedrifts-størrelse, ha
Alle bedrifter, der har søgt	45.319	2.696.173	59
Økologer	2.537	189.968	75
Permanent græs, skov, drivhuse osv.	5.435	231.664	42
Konventionelle i alt – uden græs mm.	37.347	2.274.541	61
Af disse - over 3 ha	34.034	2.268.258	67
Bedrifter under 3 ha	3.313	6.284	2

Der var i alt 45.319 ansøgninger i 2011. Af disse var 2.537 økologiske producenter, 5.435 berørte alene permanent græs, drivhuse mv. Der er derfor

37.347 bedrifter, hvoraf 3.313 er under 3 ha, dvs. i alt 34.034 bedrifter, hvor krav om afgrødevariation vil være aktuelt.

Afgrødevariation

Kommissionen definerer ikke "afgrøde" nærmere. Derfor er konsekvenserne undersøgt ved tre forskellige definitioner af en afgrøde. Disse definitionsscenerier er vist i figur 1.

Scenarie 1 – få afgrøder

- I dette scenarie er en afgrøde defineret som korn, majs, olieplanter mv. I alt er der 16 afgrødedefinitioner.

Scenarie 2

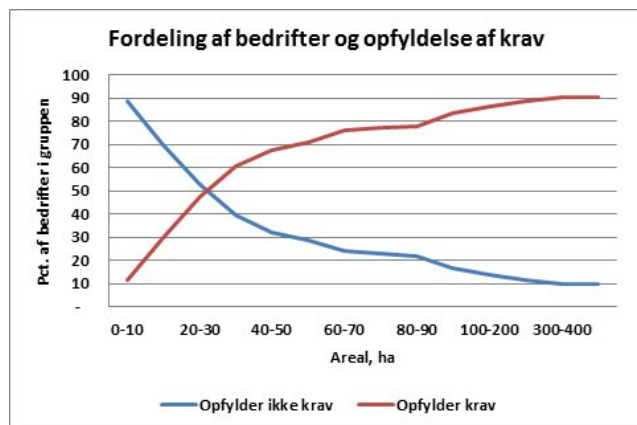
- I dette scenarie er en afgrøde defineret som byg, hvede, havre mv. Det vil sige i princippet som de enkelte arter. Dog skelnes der ikke mellem f.eks. vinterbyg og vårbyg. Efter denne definition er der i alt 140 afgrøder.
- Scenarie 2 er delt i 2 underscenerier
- Scenarie 2A, hvor der stilles krav om 2 afgrøder mod forventet 3 afgrøder
- Scenarie 2B, hvor kravet om maksimalt 70 pct. af en afgrøde er ændret til 85 pct. og kun med 2 afgrøder.

Scenarie 3

- I dette scenarie er der i forhold til scenarie 2 også inddelt i om en afgrøde er en vår- eller vinterafgrøde – f.eks. defineres byg som 2 afgrøder – nemlig vinterbyg og vårbyg. I henhold til denne definition er der i alt 159 afgrøder.

Figur 1. Definitionsscenerier for, hvad der forstås ved en afgrøde.

Konsekvenserne af den Grønne Komponents krav vedrørende afgrødevariation er vist i figur 2.

Figur 2. Andel af bedrifterne, som opfylder, henholdsvis ikke opfylder, den Grønne Komponents krav om afgrødevariation ved scenarium 2.

Figur 2 viser, at hovedparten af de små bedrifter har svært ved at opfylde kravet om afgrødevariation, hvis afgrøderne defineres som i scenarium 2. Derimod vil en noget større andel af de store bedrifter kunne honorere den Grønne Komponents krav.

Mange, ikke mindst mindre bedrifter, vil skulle ændre deres sædskifte for at kunne opfylde den Grønne Komponents krav. For nogle bedrifter vil det ikke have større økonomiske konsekvenser at skulle gøre dette, for andre bedrifter kan det derimod indebære store økonomiske omkostninger. De samlede økonomiske tab er skønnet på baggrund af antagelserne i figur 3.

- En anden afgrøde, end de man har optimeret sin produktion til, vil alt andet lige betyde et mindre udbytte eller øgede dyrkningsomkostninger. Dels fordi jordbunden mv. ikke er lige så egnet til denne afgrøde, dels fordi driftslederen ikke er så effektiv til at dyrke denne afgrøde.
- Et andet sædskifte vil alt andet lige betyde, at maskin- og arbejdskraft samt arbejdsprofil henover året skal ændres og ikke kan gøres lige så effektivt som i den nuværende produktion.
- De eventuelle lagre, man måtte have til korn, frø mv., skal måske ændres, eller det vil måske ikke være muligt at sælge afgrøderne på et så optimalt tidspunkt som i den nuværende produktion.
- Flere afgrøder i sædskiftet end man har optimeret til, vil betyde, at de stordriftsfordele man har opnået ikke fuldt ud kan udnyttes. De samlede arbejds- og maskinomkostninger vil være større til 10 ha vårbyg + 10 ha vinterhvede end til 20 ha af en af afgrøderne. Lige som indkøb af f.eks. planteværn ikke vil være i samme skala, som når der kun skal købes til en afgrøde.

Figur 3. Antagelser, som det økonomiske tab er begrundet i.

I analysen er det antaget, at tabet ved at tage en ny afgrøde ind i sædskiftet varierer fra 1.000 kr. til 2.000 kr. pr. ha, og ca. det halve, hvis der er tale om at udvide arealet med en afgrøde. Der er tale om gennemsnitlige tab, idet tabet selvsagt kan være større eller mindre på den enkelte bedrift.

På baggrund af disse antagelser er det samlede økonomiske tab som følge af den Grønne Komponents krav om afgrødevariation beregnet for landbruget. Disse tab er vist i tabel 2.

Tabel 1. Det samlede økonomiske tab som følge af den Grønne Komponents krav om afgrødevariation vist ved forskellige tabsniveauer og definitionsscenerier for afgrøder.

Scenarie	Det samlede tab for alle bedrifter			
	Antal bedrifter	Ha ændret	Lav værdi	Middel værdi Høj værdi
1	27.103	189.000	121.193.000	184.790.000 286.387.000
2	17.217	53.000	37.951.000	56.926.000 75.901.000

2A	13.028	47.000	33.387.000	50.079.000	66.773.000
2B	9.070	37.000	28.247.000	42.370.000	56.494.000
3	16.110	47.000	34.119.000	51.178.000	68.238.000

"Lav værdi" er lig med et tab på 1.000 kr. pr. ha ved nye afgrøder og 500 kr. ved udvidelse af arealet med eksisterende afgrøder. "Middel værdi" er lig med et tab på 1.500 kr. pr. ha ved nye afgrøder og 750 kr. pr. ha ved udvidelse af arealet med eksisterende afgrøder. "Høj værdi" er lige med et tab på 2.000 kr. pr. ha ved nye afgrøder og 1.000 kr. pr. ha ved udvidelse af arealet med eksisterende afgrøder.

Definitionsscenario 1 indebærer det største økonomiske tab som følge af den meget restriktive definition af afgrøder, men definitionsscenario 2B resulterer i det laveste økonomiske tab.

Konklusion vedrørende afgrøde variation

Kravet om afgrødevariation i den foreliggende form vil give et tab, især vil de mindre ejendomme have vanskeligt ved at overholde kravet om 3 afgrøder. Samtidig vil kravet på den enkelte bedrift medføre mindre fleksibilitet i mulighederne for at tilpasse produktionen til de helt aktuelle pris- og udbytterelationer.

Permanent græs

Et andet element i den Grønne Komponent er kravet om, at permanente græsarealer skal opretholdes som permanente. Permanente græsarealer blev indført som et begreb i forbindelse med den nuværende landbrugsreform, der definerer permanent græs som vist i figur 4.

Definition af permanente græsarealer

Landbrugsarealer, der anvendes til dyrkning af græs eller andet grøntfoder, både tilsåede og naturlige, og som har ligget med græs eller andet grøntfoder i mere end 5 år. Det gælder også, selvom arealet har været pløjet og straks igen udlagt med græs eller andet grøntfoder i løbet af perioden på 5 år.

Figur 4. Definition af permanente græsarealer.

Godt 70 pct. af alle ansøgere til enkeltbetalingsordningen har arealer med permanent græs. Tabel 2 viser antallet af ha med permanent græs.

Tabel 2. Antal ha med permanent græs i Danmark

	Ansøgt areal, ha i alt	Permanent græs, ha	Permanent græs, som lægges om hvert 5. år, ha
Konventionelle bedrifter med mere end 3 ha i omdrift	2.268.258	167.377	6.703
I alt	2.696.173	195.812	7.355

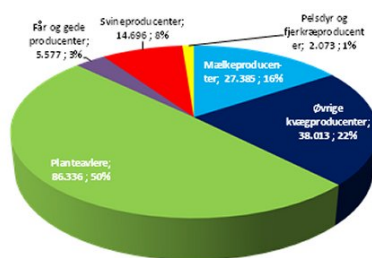
Der er i alt 203.167 ha med permanent græs i Danmark, heraf lægges 7.355 ha om mindst hvert 5. år. Blandt de konventionelle bedrifter med mere end 3 ha i omdrift er der 174.080 ha, hvoraf 6.703 ha lægges om mindst hvert 5. år.

Der er set nærmere på fordelingen af de permanente græsarealer på producentgrupper. Producentgrupperne er defineret som vist i figur 5.

Planteavl	Bedrifter med mindre end 0,2 DE pr. ha
Malkekvægbrug	Bedrifter som var registrerede som malkekvægbedrifter i CHR primo 2012
Øvrige kvægbrug	Bedrifter med mere end 0,2 DE pr. ha, og hvor der er flest DE fra kvæg
Svinebrug	Bedrifter med mere end 0,2 DE pr. ha, og hvor der er flest DE fra svin
Brug med får og geder	Bedrifter med mere end 0,2 DE pr. ha, og hvor der er flest DE fra får og geder
Brug med fjerkræ og pelsdyr	Bedrifter med mere end 0,2 DE pr. ha, og hvor der er flest DE fra pelsdyr og fjerkræ

Figur 5. Definition af de forskellige typer landbrug.

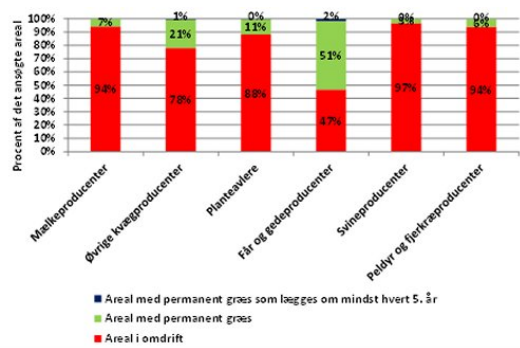
Figur 6 viser fordelingen af de permanente græsarealer på de enkelte producentgrupper

Figur 6. Fordelingen af permanente græsarealer på producentgrupper.

Halvdelen af de permanente græsarealer er placeret på bedrifter med planteproduktion, mens 38 pct. er placeret hos kvægbrugere (16 pct. på malkekvægbrug og 22 pct. på øvrige kvægbedrifter). Planteproducenterne søger om støtte til i gennemsnit godt 50 ha, hvorfor der er en del mindre producenter blandt disse, mens mælkeproducenterne søger om støtte til ca. 150 ha og svineproducenter til godt 180 ha.

Figur 7 viser, hvor stor en andel de permanente græsarealer udgør af producenternes samlede ansøgte arealer.

Figur 7. Sammensætningen af det ansøgte areal.

Figur 7 viser ikke overraskende, at andelen af permanent græs af det ansøgte areal er størst blandt fåreproducenter og gedeproducenter efterfulgt af øvrige kvægproducenter.

Konklusion vedrørende permanent græs

Langt hovedparten af arealet med permanent græs lægges ikke om, eller lægges om sjældnere end hvert 5. år. Der er således få landmænd, der sår græs efter græs. Halvdelen af arealet med permanent græs er placeret hos ansøgere med planteproduktion efterfulgt af ansøgere med kvægproduktion. Det permanente græsareal udgør den største andel af det samlede ansøgte areal blandt ansøgere med får og geder efterfulgt af ansøgere med kvæg.

Læs rapport om [afgrødevariation](#).

Læs rapport om [permanent græs](#).

[Til top](#)